

Z LEGISLATIVY EVROPSKÉ UNIE

Účelem této rubriky je podat přehled o vybraných významných právě připravovaných či již přijatých legislativních aktech Evropské unie, které mají z hlediska svého obsahu vazby na oblast správního práva nebo činnost správních orgánů a úřadů členských států nebo EU nebo jsou jinak významné co do předmětu úpravy. Cílem informací vztahujících se k jednotlivým návrhům či platným právním předpisům EU není detailní rozbor daného předpisu, ale spíše stručné upozornění na jeho nejdůležitější aspekty, jakými jsou cíle a působnost právní úpravy. V případě zájmu o hlubší studium daného předpisu je u názvu předpisu uveden též odkaz na číslo Úředního věstníku Evropské unie, ve kterém byl daný předpis publikován. Pokud jde o návrhy právních předpisů EU, lze jejich texty nalézt v databázi EU Pre-Lex.

Úřední věstník EU: <http://eur-lex.europa.eu/cs/index.htm>

Databáze Pre-Lex: http://ec.europa.eu/prelex/rech_simple.cfm?CL=cs

NÁVRHY PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ EU

Návrh nařízení Rady na zřízení kanceláře Evropského veřejného žalobce *COM(2013) 534 final*

V současné době je stíhání trestných činů týkajících se zneužívání prostředků z rozpočtu EU plně v kompetenci jednotlivých členských států, u nichž se samozřejmě liší jednotlivé právní úpravy, zejména pokud jde o trestněprávní oblast. Úřady EU, jejichž cílem je v obecné rovině potírání podvodů týkajících se nakládání s prostředky EU samozřejmě již existují, nicméně jejich pravomoci mají svá omezení. Tak např. úkolem a cílem Eurojustu je zejména usnadnění výměny informací napříč členskými státy, které se týkají podvodů a trestních stíhání v jednotlivých členských státech. Důležitou roli v této oblasti hraje též OLAF¹⁾, jehož úlohou je sice vyšetřování podvodů dopadajících na finanční zájmy EU, resp. týkajících se zneužívání finančních prostředků EU, nicméně jeho pravomoci jsou omezeny spíše na administrativní stránku vyšetřování a analytickou činnost. Návrh nařízení Rady na zřízení kanceláře Evropského veřejného žalobce, který zároveň navazuje na *návrh*

---

¹⁾ OLAF (z francouzského názvu *Office européen de lutte antifraude*) neboli Evropský úřad pro boj proti podvodům je úřadem EU, jehož posláním je vyšetřovat podvody a podvodnou činnost týkající se rozpočtu EU, případy korupce v orgánech a institucích EU a závažného pochybení ze strany jejich pracovníků. OLAF úzce spolupracuje v uvedené oblasti s Evropskou komisí, pro kterou zpracovává materiály a návrhy týkající se potírání podvodů.

směrnice Evropského parlamentu a Rady o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie²⁾ doplňuje stávající institucionální strukturu boje proti podvodům dopadajícím na finanční zájmy EU o novou instituci, kterou je tzv. Evropský veřejný žalobce.

V obecné rovině je cílem tohoto návrhu, prostřednictvím zřízení kanceláře Evropského veřejného žalobce, vymezení jeho kompetencí a dále vymezení procedur, ve kterých bude Evropský veřejný žalobce působit, založit jednotný evropský systém pro vyšetřování a stíhání trestných činů dotýkajících se finančních zájmů EU³⁾. Evropský veřejný žalobce je zřízen jako jedna z institucí EU s vlastní právní subjektivitou. Klíčovým principem pro jeho činnost je jeho nezávislost. Evropský veřejný žalobce, jeho zástupci i ostatní personál této instituce by neměli přijímat žádné pokyny a příkazy jak od jednotlivých členských států, tak od ostatních úřadů či institucí EU.

Konkrétní úkoly jsou vymezeny a formulovány v čl. 4 návrhu a jsou jimi:

- boj proti trestným činům dopadajícím na finanční zájmy EU,
- vyšetřování, stíhání a podávání žalob, s tím, že vyšetřování a stíhání bude přímo vykonáváno a řízeno Evropským veřejným žalobcem,
- Evropský veřejný žalobce bude přímo vykonávat funkci prokurátorů/ v České republice státních zástupců pro trestní řízení týkající se trestných činů dotýkajících se finančních zájmů EU včetně práva na odvolání.

Pokud jde o organizační stránku (čl. 6 návrhu), struktura kanceláře Evropského veřejného žalobce zahrnuje a) Evropského veřejného žalobce samotného, b) čtyři zástupce, c) personál kanceláře zajišťující chod a administrativu této instituce a konečně d) Pověřené evropské veřejné žalobce, kteří budou fungovat v jednotlivých členských státech. Díky Pověřeným evropským veřejným žalobcům by tedy struktura této instituce měla být decentralizovaná.

Úkolem samotného Evropského veřejného žalobce bude řízení instituce, dohled nad jejím fungováním a činností a organizace její práce. Zástupci Evropského veřejného žalobce budou čtyři, jejich úkolem je zejména zastupování Evropského veřejného žalobce v jeho nepřítomnosti, či pokud z nějakých důvodů nebude moci vykonávat svoji funkci. Jeden ze zástupců bude navíc pověřen dohledem nad rozpočtem instituce.

---

²⁾ Viz *Správní právo č. 8/2012*. Návrh publikován pod č. COM(2012) 363 final. Jeho cílem je vymezit opatření v oblasti prevence a potírání podvodu a jiného protiprávního jednání poškozujícího finanční zájmy EU spočívající ve vymezení trestných činů a souvisejících sankcí.

³⁾ Právním základem pro přijetí tohoto návrhu je čl. 86 Smlouvy o fungování Evropské unie, dle kterého „Pro boj proti trestným činům poškozujícím nebo ohrožujícím finanční zájmy Unie může Rada zvláštním legislativním postupem formou nařízení vytvořit z Eurojustu Úřad evropského veřejného žalobce. (...)“

Pakliže Evropský veřejný žalobce a jeho zástupci představují spíše „evropský rozměr“ celé této instituce a jejich úkoly jsou spíše administrativní a řídicí, jako klíčová se jeví role Pověřených evropských veřejných žalobců, na nichž bude význam celé instituce stát a kteří se budou zabývat prací „v terénu“. V každém z členských států by měl působit alespoň jeden Pověřený evropský veřejný žalobce, který i přes své působení v daném členském státě bude pořád součástí kanceláře Evropského veřejného žalobce. Pod ním také Pověření evropské veřejné žalobce budou působit, jemu budou odpovědní ze své činnosti a pouze na základě jeho pokynů a pověření budou vykonávat svou činnost. Znamená to, že budou plně nezávislí na souvisejících vnitrostátních institucích, tzn. zejména prokuraturách/ státních zastupitelstvích. Pověřený veřejný žalobce nicméně může i přes výše uvedené působit jako běžný národní prokurátor či státní zástupce s tím, že pokud by v nějaké situaci došlo či mělo dojít ke konfliktu zájmů, pak je Pověřený evropský veřejný žalobce povinen toto ohlásit Evropskému veřejnému žalobci, který po dohodě s příslušným národním orgánem stanoví další postup či působnost Pověřeného evropského veřejného žalobce ve věci.

Návrh nařízení dále stanoví pravidla pro jmenování jak Evropského veřejného žalobce, tak Pověřených evropských veřejných žalobců a dále základní principy fungování kanceláře, kterými jsou například exkluzivita při vyšetřování a stíhání trestných činů zasahujících finanční zájmy EU a dále nestrannost a nezávislost na orgánech členských států.

Kapitola III (čl. 15 – 31) upravují „procesní pravidla“ pro výkon činnosti Evropského veřejného žalobce, týkající se zahájení a vedení vyšetřování; zpracování a ochranu informací týkajících se vyšetřování; opatření, která mohou být Evropským veřejným žalobcem činěna během vyšetřování, a dále pravidla pro ukončení vyšetřování.

Kapitola IV pak upravuje určité procesní záruky týkající se vyšetřovaných osob, jako jsou presumpce nevinny, právo na právní pomoc, právo na tlumočníka atd.

Další kapitoly nařízení se potom týkají zajištění ochrany osobních údajů a finančního a personálního zajištění fungování kanceláře Evropského veřejného žalobce.

K tomuto návrhu je nutné dodat, že je doprovázen návrhem nařízení **Evropského parlamentu a Rady o agentuře EU pro spolupráci v trestních věcech (Eurojust)**⁴⁾, publikovaným pod č. *COM(2013) 535 final*, který má v souvislosti se zřízením

---

⁴⁾ **Eurojust**, jehož (zřídka používaný) formální název je „*Jednotka Evropské unie pro justiční spolupráci*“ je orgánem EU zřízeným s cílem zvýšení efektivity a posílení mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech mezi členskými státy EU, především v oblasti vyšetřování a stíhání závažné přeshraniční kriminality a organizovaného zločinu. Sídlo je umístěno v Haagu. Právním předpisem, který upravuje působnost a strukturu Eurojustu je rozhodnutí Rady 2002/187/SVV (Úřední věstník EU L 63 z 6. 3. 2002).

Evropského veřejného žalobce za cíl reformovat stávající Eurojust, zejména pokud jde o přesnější vymezení jeho úkolů a změny organizační struktury.

Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o porovnatelnosti poplatků souvisejících s platebními účty, změně platebního účtu a přístupu k platebním účtům se základními prvky

COM(2013) 266 final

Návrh této směrnice je důkazem, že problematika bankovních poplatků, zejména jejich sazeb, stanovování a transparentnosti, nerezonuje pouze v České republice, ale že je vnímána na celoevropské úrovni. Právní úprava, která se týká bankovních poplatků, již na úrovni EU existuje, nicméně je velmi kusá a v zásadě se omezuje pouze na povinnost poskytovatele bankovní služby informovat klienta o uplatnění bankovních poplatků.⁵⁾

Cílem návrhu je tedy definovat pravidla týkající se transparentnosti a porovnatelnosti poplatků účtovaných spotřebitelům za užívání jejich platebních účtů a souvisejících služeb, které jsou vedené a poskytované poskytovateli umístěnými v EU a dále pravidla týkající se změny platebních účtů v rámci EU. Zajímavý je způsob, jakým tak má být transparentnosti a porovnatelnosti bankovních poplatků dosaženo.

Směrnice ukládá členským státům, potažmo jejich příslušným orgánům či úřadům (v České republice je odpovědným správním úřadem Ministerstvo financí) zajistit a vypracovat „seznam nejméně 20 platebních služeb představujících alespoň 80% nejreprezentativnějších zpoplatněných platebních služeb na vnitrostátní úrovni“ přičemž tento seznam pro každou z identifikovaných služeb obsahuje termíny a definice dané služby. V tomto rámci mají příslušné orgány zohlednit zejména služby, které spotřebitelé ve vztahu ke svému platebnímu účtu nejvíce využívají; které spotřebitelům jednotlivě vytvářejí nejvyšší náklady; které spotřebitelům vytvářejí nejvyšší celkové náklady; které poskytovatelům platebních služeb jednotlivě vytvářejí nejvyšší zisk a které poskytovatelům platebních služeb vytvářejí nejvyšší celkový zisk. Na základě těchto seznamů by Evropská komise měla vypracovat standardizovanou terminologii pro služby a související poplatky, které jsou společné, resp. využívané ve většině členských států a tuto terminologii vydat v prováděcím předpisu.

---

⁵⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2007/64/ES o platebních službách.

Členským státům je nicméně dále uloženo zajistit, aby:

- před uzavřením smlouvy o platebním účtu se spotřebitelem poskytovatelé platebních služeb poskytli spotřebiteli sdělení informací o poplatcích obsahující seznam nejreprezentativnějších služeb a odpovídající poplatky za každou službu;
- poskytovatelé platebních služeb poskytovali spotřebiteli alespoň jednou ročně výpis všech poplatků účtovaných za jeho platební účet;
- poskytovatelé platebních služeb ve svých smluvních a obchodních informacích používali tam, kde je to na místě, termíny a definice obsažené v seznamu nejreprezentativnějších platebních služeb;
- spotřebitelé měli na vnitrostátní úrovni přístup nejméně k jedné internetové stránce porovnávající poplatky, které poskytovatelé platebních služeb účtují za služby nabízené k platebním účtům;
- v případě, že je platební účet nabízen spolu s jinou službou nebo produktem jako součást balíčku, poskytovatel platebních služeb informoval spotřebitele o tom, zda je možné zakoupit si platební účet odděleně, a poskytl odděleně informace o nákladech a poplatcích spojených s každým produktem a službou nabízenými v rámci balíčku.

Směrnice dále obsahuje zvláštní pravidla pro situace, kdy spotřebitel požaduje změnu účtu, resp. přechází k jiné platební instituci a dále pravidla týkající se zákazu diskriminace spotřebitelů, kteří legálně pobývají v EU z důvodu své státní příslušnosti nebo místa bydliště, v situaci, když žádají o platební účet v jakémkoliv z členských států EU.

Daniel Hoda